
PERV 2015 – 2019.

pravac politika i operativni profil

Evropa na raskršću

1. Pan evropsko regionalno vijeće (PERV) je formirano kao odgovor na sve veći zajednički interes koji se javio u regionu Evrope, prvenstveno duž ose Istok-Zapad u kontekstu velike raznolikosti tipova i nivoa razvoja ekonomija, društava i političkih sistema. Kriza, a naročito pristup "štednje" – dominantne politike izbora evropske elite za suočavanje sa izazovima krize oslobodio je snažne divergentne trendove u regionu, koji se trenutno konsoliduje i institucionalizira kroz različite projekte i inicijative na subregionalnom nivou i u drugim multilateralnim kontekstima.
2. Javlja se dva glavna projekta kao glavni centri dinamike koji će oblikovati Evropu u narednim godinama – naredna faza procesa integracija u Evropi i Euroazijska ekonomska unija (EEU). EU je pokrenula ambiciozan program produbljivanja procesa integracije kroz razvoj bankarske unije, finansijske unije, te moguće političke unije koja kreće iz Eurozone sa državama članicama, a koje se kreću različitim brzinama i konfiguracijama¹. Ovaj proces ipak treba naći svoju osnovu u društvima gdje legitimitet i povjerenje u EU dostiže najniže istorijske stope, naročito među radnicima. Drugo, novi centar gravitacije se javlja dalje na istoku kroz interakciju Euroazijske ekonomske unije (EEU), grupe BRICS, Organizacije za saradnju iz Šangaja (SCO) koje podržavaju izvjesne finansijske i razvojne strukture. Tako se izvjestan broj zemalja našao u međuprostoru i suočavaju se sa teškim izborima strategija koje se preklapaju ili sa suprotstavljenim alternativnim strategijama, koje su povezane sa ova dva centra, zarobljena u složenom geopolitičkom kontekstu.

Javlja se dva glavna projekta kao glavni centri dinamike koji će oblikovati Evropu u narednim godinama – naredna faza procesa integracija u Evropi i Euroazijska ekonomska unija (EEU). EU je pokrenula ambiciozan program produbljivanja procesa integracije kroz razvoj novih političkih struktura i režima upravljanja za suočavanje sa

¹ *Završiti evropsku ekonomsku i monetarnu uniju*, EK, 2015 (Izveštaj pet predsjednika) – http://ec.europa.eu/priorities/economic-monetary-union/docs/5-presidents-report_en.pdf; Emmanuel Macron i Sigmar Gabriel, *Evropa više ne može čekati: Francuska i Njemačka moraju voditi naprijed*, The Guardian, 3. juni 2015. – <http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/jun/03/europe-france-germany-eu-eurozone-future-integrate>; Jean-Claude Juncker, *Novi početak za Evropu: Moj plan za radna mjesta, rast, pravednost i demokratske promjene*, juli 2014. – http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf

izazovima koji su pred nama. Ovaj proces ipak treba naći svoju osnovu u društvima gdje legitimitet i povjerenje u EU dostiže najniže istorijske stope, naročito među radnicima. Drugo, novi centar gravitacije se javlja dalje na istoku kroz interakciju Euroazijske ekonomske unije (EEU), grupe BRICS, Organizacije za saradnju iz Šangaja (SCO) koje podržavaju izvjesne finansijske i razvojne strukture. Tako se izvjestan broj zemalja našao u međuprostoru i suočavaju se sa teškim izborima strategija koje se preklapaju ili sa suprotstavljenim alternativnim strategijama, koje su povezane sa ova dva centra, zarobljena u složenom geopolitičkom kontekstu.

3. Evropski socijalni model (ESM), zaštitni znak jedinstvenog ekonomskog uspjeha zajedno sa društvenim razvojem i kohezijom našao se na udaru destruktivne snage politika “štednje” koje su kompromitovale mogućnost za djelotvoran rast, otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, svrsishodan socijalni dijalog i politike socijalne zaštite u borbi protiv sve veće nejednakosti i siromaštva. Nekada pravac kretanja i okvir rada za sindikate i javne politike unutar i izvan EU, ESM se uporno marginalizira ili isključuje iz novog modela ekonomskog upravljanja u EU. Kad se govori o drugim učesnicima u evropskom regionu, politike EU su uspješno urušile zahtjeve ESM u smislu prenosivih standarda i praksi. Radni i socijalni sistemi u Evropi ukazuju na divergentne tendencije čime neizbježno “uokviruju” interese sindikata na tom putu. Na žalost, kada dejstva konvergencije postanu vidljiva u regionu, ona će se prvenstveno odraziti na stepen degradiranja ili kršenje radničkih i sindikalnih prava.
4. Kombinovana dejstva višeslojnih pritisaka i raznolikost ove krize su umanjila “polje djelovanja” sindikata, potkopala osnovu članstva i potencijal za mobilizaciju u svrhu promjene pravca kretanja. Kongresi MKS i EKS jasno naglašavaju, kroz svoje prioritete i perspektive, koliko je ova situacija hitna i nude okvire za traganje alternativnih političkih rješenja i inicijativa u specifičnom kontekstu. Sa svim ovim problemima i izazovima sa kojima se suočava, Evropa i dalje nudi jednu od najboljih osnova i kreativan potencijal za promjene, a PERV je pogodna platforma koja omogućava i podržava takve inovativne napore.

Razlog za PERV: višeslojna funkcija premoštavanja

5. Sve veća raznolikost i složenost izazova u evropskom regionu zahtijeva sve veću aktivnost i djelotvornu interakciju sindikalnih organizacija radi jačanja sindikalnih perspektiva i proaktivnog pristupa razvoju, te sprečavanja da vanjske divergencije utječu na oblike unutrašnjih razgovora i odnosa. Da bi se uspješno objasnila alternativna rješenja i zajedničke aktivnosti, PERV ima dobar položaj da omogućiti i vodi ka
 - Unapređenju boljeg razumijevanja i podrške kapacitetu svih članica za izradu politika i njihovu djelotvornu provedbu u njihovom kontekstu s ciljem suočavanja sa evropskim izazovima;

- Postizanju konsenzusa o pitanjima od regionalne/ subregionalne važnosti, te ugradnje ovih prijedloga u politike i procese u kojima MKS donosi odluke, a gdje je to relevantno i – EKS;
- Boljoj upotrebi kanala i instrumenata u svrhu informisanja i vršenja utjecaja na vanjske učesnike na međunarodnom, evropskom i nacionalnim nivoima; i
- Jačanju fenomena “solidarnosti” kao jedinstva razumijevanja drugih, zajedničkog razvoja ideja i akcija koje idu dalje od samog transfera resursa ili razmjene opisa modela i iskustava. Sve veća divergencija i stvarni potencijal organizacija u borbi sa ishodima često ograničava, čak sprečava očekivanja produktivnog “transfera” iz jednog konteksta u drugi.

Djelotvornost i uspjeh višedimenzionalne i višeslojne “funkcije premoštavanja” u okviru PERV-a bili bi mogući uz pomoć direktnog i neprekidnog djelovanja relevantnih članica ili grupe članica PERV-a koje pokreću i provode u praksi određene ideje, prakse i akcije. Otvorena priroda operativnog ciklusa PERV-a utjelovljena u godišnjem Programu aktivnosti osigurava dovoljno prostora i poticaja za potrebno usmjeravanje i fleksibilnost akcija u realnom vremenu i kontekstu. Inicijative i saradnja članica su ključ materijaliziranja ovog potencijala. Finansijski resursi su važni, ali nisu krajnji odlučujući faktor u svim situacijama.

Jačanja vidljivosti PERV-a u evropskoj sindikalnoj arhitekturi i uključenost u političke procese MKS i EKS

6. Generalni sekretar PERV-a je punopravni član MKS Generalnog vijeća i Izvršnog komiteta, te može direktno intervenirati u radu ovih tijela. Generalni sekretar EKS-a je takođe Generalni sekretar PERV-a, što osigurava direktan pristup radu Izvršnog komiteta EKS-a, ako je to potrebno. To je praksa koja djeluje kroz komunikaciju sa Generalnim sekretarom, a djelovala je i prilikom usvajanja PERV rezolucije o Ukrajini u okviru EKS-a. Dakle, potrebni zakonski i institucionalni preduslovi i kanali postoje, i sve što je sada potrebno je aktivnije djelovanje PERV-a u ovom procesu.
7. S tim u vezi, PERV mora izvršiti analizu postojećih modela rada u svrhu bolje iskorištenosti dostupnih mogućnosti, kako bi
 - osigurao Generalnom sekretaru relevantan mandat za položaj / prijedlog koji je usaglašen sa planovima rada MKS ili EKS ili kako bi osigurao da se razmatraju specifična PERV pitanja ili inicijative, te da se djeluje po tim pitanjima; i
 - usmjerio djelovanje PERV-a u smislu planiranja vremena i suštine debate kako bi se odvijalo u isto vrijeme kad i sastanci MKS Generalnog vijeća i po potrebi Izvršnog komiteta EKS. Ovo je naročito važno za vrijeme i redoslijed održavanja sastanaka PERV Izvršnog komiteta i drugog foruma na kom se razgovara o politikama (trenutno poznat pod imenom “Ljetna škola”) u okviru godišnjeg ciklusa PERV aktivnosti. Ovaj drugi bi se mogao održavati prije Generalnog vijeća MKS-a, kada bi se razgovaralo o pitanjima koji su na

dnevnom redu, a važna su za evropski region i osigurao mandat Generalnom sekretaru da prezentira stavove i mišljenja PERV-a na Generalnom vijeću.

8. Analiza procesa mora takođe riješiti pitanje ekspertnih i logističkih kapaciteta postojećeg PERV sekretarijata kako bi se djelotovno osigurala podrška za jačanje položaja / prijedloga PERV-a zbog ograničenog pristupa vanjskoj ekspertizi, naročito "na traženje".

PERV u interakciji sa vanjskim kontekstom i učesnicima

9. PERV je već uspostavio stepen interakcije sa relevantnim strukturama EU, prvenstveno Evropskom komisijom, Evropskim parlamentom, EBRD i EIB, te preko MKS-a sa međunarodnim finansijskim institucijama u Vašingtonu. Ovi odnosi se trebaju dodatno konsolidirati i ojačati kroz EKS i druge kanale civilnog društva u svrhu osiguranja pristupa informacijama i dostave sindikalnih mišljenja i prijedloga radi njihove ugradnje u EU politike, razvojne programe i specifične projekte.
10. Naredne godine će biti od izuzetne važnosti za države koje primjenjuju Sporazume o pridruživanju i Sveobuhvatni sporazum o slobodnoj trgovini (DCFTA) sa EU – Gruzija, Moldavija, Ukrajina. Baviće se reorganizacijom strukture i režima djelovanja njihovih ekonomija, nastojati usaglasiti svoje radne odnose i sisteme socijalne zaštite sa EU standardima. Njihovo ostvarenje se očekuje u prilično kratkim rokovima i sa nejasnim potencijalom lokalnog konteksta kako bi uspješno prigrlili te promjene i osigurali dugoročne pozitivne rezultate. Dejstva ovih sporazuma i uključenost sindikata osjetiće se i van granica ovih država, tako da analiza Evropske politike susjedstva treba unaprijediti ostvarenja socijalne Evrope i društvenog napretka svih u procesu provođenja. S tim u vezi, biće važno koristiti sve mogućnosti kako bi se osigurala podrška sindikatima u njihovom radu na reformskim procesima, prvenstveno kroz ciljanu izgradnju kapaciteta u odnosu na specifične reforme. Analiza radnih/socijalnih dimenzija u okviru ovih trgovačkih sporazuma sa državama EFTA-e mogu takođe doprinijeti maksimalnim efektima lokalnih i zajedničkih sindikalnih inicijativa i akcija.
11. Bliži nadzor i doprinos radu Vijeća Evrope (VE) i naročito Evropskog socijalnog poglavlja (R) (ESC R) je komplementarni izvor utjecaja koji se treba bolje koristiti, naročito pojedinačne članice. Dobra koordinacija sa procedurama i mišljenjima MOR-a o istim pitanjima i blagovremeno uključivanje EKS, naročito u kolektivne tužbe pred VE/ ESC (R) ili predmete pred Evropskim sudom za ljudska prava su veoma važni, jer su nam to potvrdili prethodni slučajevi. Za sindikate, važnost standarda ovih institucija, koji se primjenjuju u cijeloj Evropi, dobiće na važnosti u narednim godinama i razvijaće se zajedno sa daljim razvojem EU i nove Euroazijske formacije.
12. MOR i međunarodni standardi rada tradicionalno osiguravaju zajedničku osnovu u cijelom regionu za sindikalne akcije odbrane i promoviranja radnih i socijalnih prava u okviru PERV-a u koordinaciji sa MOR Radničkom grupom i ACTRAV-om.

13. Uloga međunarodnih finansijskih institucija (IFI) je značajno rasla tokom krize, a one vrše utjecaj na izradu politika borbe protiv krize i njihovu provedbu u Evropi. Jednostrano ili zajedno sa EU, nametnule su različite programe “stabilizacije” i “spašavanja”, prvenstveno jačanjem pristupa “štednje” ili otvorenim podržavanjem lokalnih upravljačkih elita koje se drže tih politika u relativno dobrim situacijama. To djelovanje je obično rezultiralo decentralizacijom i skrnavljenjem sistema kolektivnog pregovaranja, obustavom zapošljavanja i sistema socijalne zaštite, što je zauzvrat povećalo nejednakost, stope nezaposlenosti, siromaštvo i socijalnu isključenost. PERV i regionalni uredi moraju nastaviti da komuniciraju i zajednički djeluju sa MKS uredom u Vašingtonu kako bi se osigurala maksimalna informisanost i adekvatne mogućnosti za reakciju članica na te izazove u njihovim državama.
14. Sindikati se moraju usmjeriti ka boljoj komunikaciji i proaktivnom djelovanju sa širom društvenom zajednicom kako bi oblikovali i vodili informisane javne debate o strateškim pitanjima ekonomskog razvoja, radnih i socijalnih politika. Moraju predvidjeti inicijative vanjskih institucija / organizacija ili unutrašnjih ekstremnih političkih intervencija i spriječiti da njihovi politički planovi dobiju dominantnu podršku u društvu, naročito među radnicima. Ovakvo proaktivno djelovanje je važno za najmanje dva aspekta, ključna za sindikalne politike u narednim godinama:
- Prvo, da se osiguraju racionalni okviri kojim bi javni diskurs prigrljio vrijednosti i aktivnosti za razvoj stvarne demokratije, transparentnosti, odgovornosti i socijalne pravde. Takođe treba spriječiti da ekstremni interesi u društvu zarobe i mobiliziraju radna i socijalna pitanja ili “interese radnika”;
 - Drugo, da se otvori prostor za potrebe mladih ljudi u potrazi za idejama izvan okvira razmišljanja kog nameće “vladajuća struktura” i koji se postepeno privlače alternativnim kretanjima sindikalnih politika koje ih nastoje privući u sindikalno članstvo.

Prioritetne oblasti za pravce sindikalnih politika i akcija u periodu 2015 – 2019.

15. Narednih nekoliko godina mogu biti izuzetno važne za budućnost Evrope i njenu mogućnost opstanka u globnom, višepolarnom svijetu. U borbi za ove ciljeve, smišljeno je nekoliko “velikih” modela na subregionalnim i nacionalnim nivoima. Kumulativni ishodi ovih napora će oblikovati profil/e regiona i međuzavisnosti sa ostatkom svijeta koji se skuplja oko slagalice “Jedna Evropa ili više ...”. Jedini način da se osigura ishod sa stvarnom budućnošću je uključivanje društva kroz demokratsku političku debatu, sa socijalnoim dijalogom koji oblikuje diskurs kojim se osigurava da interesi građana i radnika, kao i održivost projekata budu sastavni dio predloženih novih konstrukcija.
16. Bez obzira na ishode, oni će imati stvarno dejstvo na radnička i socijalna prava, sindikalizam i sisteme socijalne zaštite. Postojeći trendovi i pristupi ovim političkim

oblastima ukazuju na dalju marginalizaciju sindikata i drugih nedržavnih učesnika, još i jednostavnije u kontekstu ciljeva tih “velikih” tipova politika. Stvarni socijalni i civilni dijalog mogu se uspješno naći “zarobljeni” na periferiji političkih procesa dok nastoje očuvati institucionalnu fasadu partnerstva i demokratske participatorne retorike i rituala. Ovi generalni pritisci mogu imati različita dejstva u različitim državama, a u osnovi će jače udariti na slabije sindikalne pokrete čime će produbiti socijalnu diferencijaciju unutar društava i među sindikatima koji dolaze iz drugih regiona i država. Članice PERV-a moraju ostati budne i biti spremne da se suoče sa ovim izazovima i ojačale solidarnost i jedinstvo akcija, kad su one potrebne.

17. Generalno, djelovanje PERV-a u narednom mandatu nastavlja se u okruženju kog karakteriše **neizvjesnost** i **nesigurnost**. U isto vrijeme, fundamentalne promjene u društvu generiraju novu dinamiku, otvaraju prostor za nove ideje i nude nove prilike za komunikativne i aktivne ljude. Sindikati ne bi trebali štedjeti na naporima i trebaju koristiti vještine za predviđanje i identificiranje tih promjena i razvoja situacija, skupiti novu energiju i usmjeriti je ka kreativnim i održivim rješenjima. Ponavljamo, organizacije u različitim kontekstima mogu se suočiti sa sasvim drugačijim oblicima izazova, čak i ako su slične u osnovi i po načinu vođenja politika. Postojeće potreba za sveobuhvatnim rješenjima i inicijativama za suočavanje sa sve većom međupovezanošću ovih izazova, a potrebno je kombinirati i nacionalne sa supranacionalnim dimenzijama. Upravo je to mjesto gdje PERV može osigurati vrijednu platformu za dobar protok informacija i komunikaciju, izgradnju kapaciteta za profesionalne diskusije o politikama u različitim relevantnim oblicima u skladu sa promjenama interesa, te osiguranja podrške za provedbu inicijativa i akcija.

18. S tim u vezi, predlažu se sljedeće prioritetne oblasti koje će rukovoditi aktivnosti PERV-a u periodu 2015 – 2019.:

- I. Mir, demokratija i stabilnost Evrope**
- II. Naredna faza krize/transformacije u Evropi: tržište rada, socijalna politika i izazovi sve veće migracije/izbjegličkog talasa**
- III. Borba protiv sve veće i višestruke nejednakosti**
- IV. Očuvanje radnih i socijalnih prava, istinskog socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja – instrumenata za korekciju tržišta, ne nadmetanja**
- V. Organiziranje i unapređenje organiziranja – put ka stvarnoj snazi**

I. Mir, demokratija i stabilnost Evrope

19. Generalna politička reakcija dominante političke elite u Evropi na krizu nije ponudila adekvatne rezultate i uspjela je kompromitovati mogućnost oporavka u velikom broju država, urušila je socijalnu koheziju i integritet demokratskih procesa i institucija. Ovi rezultati su otvorili značajan politički prostor direktnim populističkim i javnim nacionalističkim dejstvima na političke procese i njihove ishode. Porast napetosti i podjela unutar društava i među različitim narodima u Evropi nikada do

sada nisu bili tako izraženi, još od kraja drugog svjetskog rata, što je dovelo do buđenja opasnih osjećaja iz prošlosti. U ekstremnijim okolnostima, kao što je slučaj sa Ukrajinom, gdje je prirodni motiv za životom u demokratiji i aktivnim učešćem u oblikovanju budućnosti potisnut grubim djelovanjem organa vlasti, što bi moglo dovesti do oružanog sukoba po cijenu hiljada ljudskih života.

20. Ove političke elite djeluju daleko ispod istorijskog izazova i pokazuju jasan nedostatak za kreativno upravljanje državama i strateške vizije. Borba za zajedničku miroljubivu i prosperitetnu budućnost Evropljana jasno nalaže da se u svim slučajevima i situacijama držimo mira i pregovora za rješavanje sporova, bez obzira na složenost izazova koji su pred nama.

21. Ključne odluke su donesene odnosno nametnute u velikom broju slučajeva uz nepoštivanje demokratke volje građana ili su bile otvoreno usmjerene protiv njih. Upornost postojećih trendova ne doprinosi istinskom dijalogu u društvu i djelotvornom podizanju "glasa" radnika. Sindikati moraju obratiti pažnju na ove trendove i boriti se protiv njih na sve moguće načine. PERV može osigurati pogodnu platformu za razgovore o složenim i često veoma osjetljivim pitanjima u regionu, te dostaviti ove rezultate kroz MKS i EKS političke debate. Specifične aktivnosti i djelovanja:

- Dostava relevantnih informacija koje je dobio od članica, Evropskih/međunarodnih izvora svim članicama PERV-a;
- Organiziranje ciljanih razgovora o pitanjima koje su predložile ili pripremile članice/grupa članica, npr. o ulozi finansijskog kapitala i multinacionalnih korporacija (MNC) u oblikovanju regionalnog/nacionalnog političkog prostora i pravca djelovanja politika; i
- Sistematska izgradnja kapaciteta za borbu protiv brzih promjena u regionu. Održavanje i unapređenje ekspertize mreža pravnih i ekonomskih eksperata u regionima JIE i NIS, te njihovo povezivanje, u mjeri u kojoj je to moguće, sa događajima i profesionalnim diskusijama u prostoru EU – ETUI/EKS događajima kao i razvojem situacije u EEU.

II. Naredna faza krize/transformacije u Evropi: tržište rada, socijalna politika i porast migracije/izbjegličkog talasa

22. Pod uslovom da neka velika "nesreća" ne naruši u potpunosti postojeće ekonomske trendove, ključne karakteristike narednog perioda biće "neizvjesnost" i "nesigurnost". Predviđanja, čak i kad su bila pozitivna na određene znake "oporavka" ukazuju na novi period, nekoliko godina dug, niskog ekonomskog rasta pod teškim pritiskom dugova (koji i dalje rastu), produžene krize zapošljavanja, često praćene stagnacijom plata, nepouzdanim sistemima socijalne zaštite, čime se hrani nejednakost i socijalna isključenost. Pritisak masovnog migrantskog/izbjegličkog talasa u EU i haotične reakcije različitih organa vlasti, često ciničnih i neosjetljivih na ljudsku tragediju su pokazatelji ograničenih kapaciteta postojećih vlastodržaca koji bi

trebali raditi na zajedničkim rješenjima i preuzeti koordiniranu odgovornost. Sindikalne politike moraju mobilizirati sve kreativne potencijale i pripremiti se kako bi se mogle suočiti sa raznim kombinacijama izazova, koji se dalje komplikuju važnim kontekstualnim varijacijama i nadmetanjem na nivou države/subregiona. Ovo će oblikovati interese radnika i neizbježno će gurnuti sindikalne politike u određene pravce. PERV može pomoći u potrazi za rješenjima putem:

- Dostave relevantnih informacija koje je dobio od članica, evropskih/međunarodnih izvora (IFI) svim članicama PERV-a.
- Organiziranja izgradnje kapaciteta (u saradnji sa ETUI i drugim izvorima ekspertize) radi održavanja i unapređenja dejstava regionalnih mreža sindikalnih eksperata iz regiona JIE i NIS i njihovo povezivanje, u mjeri u kojoj je to moguće, sa događajima i profesionalnim diskusijama u ostatku PERV prostora – ETUI/EKS o pitanjima “rasta broja nezaposlenih”, obnovljenog pristupa “fleksigurnosti”, zapošljavanja mladih i životnih strategija, novih tehnoloških dejstava na prirodu rada, itd.
- Zaštite i unapređenja djelotvornosti javnih usluga, u funkciji stabilizirajućih ekonomskih faktora i mogućeg odgovora na investicionu/slagalicu zapošljavanja i obnove dejstava države blagostanja u novim uslovima.
- Integrisanja sindikalnih odgovora na probleme promjene klime i održivog razvoja u raznolikom kontekstu ovog regiona.
- Interregionalne saradnje i razvojnih projekata, tipa “Dunavske strategije”, mreže glavnih gradova u Evropi, koji obuhvataju različite države i socijalne partnere i druge učesnike.
- Rješavanjem negativnih utjecaja MNC na razvojne strategije država, naročito segmentaciju tržišta rada, standarde zapošljavanja i rada; takođe se treba boriti protiv potkopavanja dejstava na društvenu koheziju pojedinačnih zajednica i među ekonomijama u različitim dijelovima evropskog regiona; evropski sindikati trebaju uključiti kompanije duž evropskih dijelova globalnog lanca snabdijevanja MNC u Evropi kako bi se unaprijedilo poštivanje radničkih i socijalnih prava i ljudskog dostojanstva kroz njihovo djelovanje u svijetu.
- Rješavanjem sve većeg broja izazova i dejstava migracionih pritisaka u različitim kontekstima država porijekla i prijema u regionu PERV-a.
- Borbe sa pitanjima “neformalnosti” u kontekstima i perspektivama novih oblika poslovnog djelovanja/ modela, često u nedjelotvornim/korumpiranim režimima vladavine prava.
- Organiziranja razgovora/obuka i stručne podrške organizacijama koje se suočavaju sa naročitim izazovima reforme politike socijalne zaštite, npr. reforme penzionog sistema; i

III. **Borba protiv sve veće i višestruke nejednakosti**

23. Izazovi sve veće nejednakosti su već priznati i na njih se često poziva u političkim izjavama na praktično svim zvaničnim nivoima i tokom svih javnih debata u Evropi, ali i uličnim protestima i tokom nereda. Njihova dejstva nisu dovela ni do kakve promjene u smislu poboljšanja suštine, a dominantna privrženost politikama štednje neće dozvoliti stvarni prostor za svrsishodnu promjenu pravca u bližoj budućnosti. OECD studija je alarmantna u svojoj procjeni da je trenutni globalni jaz u prihodima na nivou kakav je bio 1820. godine i da se kreće u smjeru suprotnom od stanja balansiranih društava². Na sličan način je čak i Christine Lagarde, direktor MMF-a priznala nejednakost kao jedan od tri ključna izazova za "novi multilateralizam" 21. vijeka: *... ozbiljno narušena raspodjela dobiti nanosi dugoročnu štetu ritmu i održivosti rasta. Vodi ka ekonomiji isključenja, te pustoši odbačenog potencijala*³. Ali, veoma je teško naći ove ideje u politikama prilagođavanja i stabilizacije, te u njihovim zvaničnim preporukama politika u državama koje se suočavaju sa ekonomskim ili finansijskim poteškoćama.
24. Nejednakost je bila u porastu širom Evrope i prije krize, uključujući u društvima u kojima je ekonomija dobro funkcionisala, a radni odnosi i socijalni modeli bili na zavidnom nivou. Ovakva situacija ukazuje na potrebu traganja za dubljim, sistemskim snagama na radu koje će usmjeriti moderna društva u novi pravac. Kriza je značajno pojačala dejstva poznatih tipova nejednakosti vezanih za rodna pitanja, godine starosti, etnokulturna pitanja ili nesigurna radna mjesta, te je pojačala akumulaciju višestrukih linija nejednakosti u jednoj osobi, grupi, mjestu ili državi. Ako se dopusti da se ovo nastavi, dejstva prijete da unište osnove pojedinačnog i kolektivnog/identiteta zajednice i društvene kohezije, potkopaju demokratske strukture i kultivišu opšteprihvaćeno mišljenje bespomoćnosti i cinizma u oblikovanju pojedinačnog rada i životne strategije. Ovo će za uzvrat utjecati na vrijednosti i potencijal kolektivne akcije. Sve jači talas tehnoloških inovacija, robotizacije i novih poslovnih modela – ekonomija dijeljenja (share economy), združene snage (crowdsourcing), združeno finansiranje (crowdfunding), itd. imaju potencijal da značajno zaprijetu tradicionalnim strukturama tržišta rada, a naročito politikama zapošljavanja, ali i da pokrenu nove tipove radnih mjesta i organizacije rada. Sindikati se moraju usmjeriti i predviđati te izazove ako žele uspjeti u maksimiziranju potencijala promjena u svijetu rada.
25. Rješavanje pitanja nejednakosti nastoji da se usmjeri prvenstveno na glavni pravac socijalnih podjela – 1 : 99 procenata svjetske distribucije, ali unutrašnja podjela 99 procenata je predmet strukturalnih pomjeranja koje vode ka diferencijaciji i raznolikosti od veće važnosti za sindikalne politike organiziranja i izgradnje snage radnika.

² <http://www.oecd.org/statistics/how-was-life-9789264214262-en.htm>

³ <https://www.imf.org/external/np/speeches/2014/020314.htm>

26. Jednakost žena i muškaraca je fundamentalni princip ugrađen u međunarodne ugovore, koje u potpunosti podržava MKS. Sindikati nadograđuju postojeće propise o rodnoj jednakosti na nacionalnim i međunarodnom nivou i koriste ih za dalju promociju jednakosti muškaraca i žena kroz kolektivne pregovore i socijalni dijalog. Ovo se odnosi na jednakost muškaraca i žena na tržištu rada, u ekonomiji i politikama, kao i muškaraca i žena kod kuće i u okviru porodičnog života. Bez obzira na sve napore, rodna nejednakost je i dalje značajna u svim sferama života. Rješavanje problema svepristunih rodnih razlika u obliku razlika u platama i zastupljenosti u tijelima gdje se donose odluke su ključni faktor za uspjeh drugih sindikalnih inicijativa, odnosno, mora se usmjeriti u svim sindikalnim politikama.

27. Na osnovu MKS i EKS političkih smjernica, PERV može nastaviti da djeluje u borbi protiv izazova u naročitim kontekstima koji obuhvataju kombinacije različitih faktora. Odgovor kroz politike i akcije će zahtijevati sveobuhvatnije, pristupe orjentisane ka sistemu, jer usmjeravanje na odvojene aspekte ne mora se pokazati kao djelotvorno u velikom broju slučajeva. PERV može pomoći u razvoju takvih pristupa sa zainteresiranim organizacijama duž pravca djelovanja plana rada "dostojanstvenog rada", prijedloga EKS za EU investicione planove i socijalni protokol:

- Borba protiv nejednakosti u dobiti i bogatstvu kroz kvalitetne politike zapošljavanja, kolektivno pregovaranje koje djelotvorno poboljšava uslove rada, sisteme informisanja i konsultacija, sisteme socijalne zaštite i pouzdane penzione sisteme, pravedne i djelotvorne poreske sisteme, adekvatne javne usluge i razvoj ekonomije koje vode računa o ljudima;
- Borba protiv specifičnih tipova višestrukih ili nejednakosti koje se preklapaju – zapošljavanje po osnovu rodnih razlika, razlika u platama po osnovu rodnih razlika, etnički/kulturni, nesigurni i dogovori o neformalnom radu, migrantski status;
- Promocija žena i mladih na rukovodnim mjestima i položajima na svim nivoima na kojima se odlučuje, počevši od unutrašnjih sindikalnih struktura što je već uveliko prihvaćeno, ali se ne koristi dovoljno kako bi se ojačali naponi za borbu protiv nejednakosti i diskriminacije na tržištu rada i u društvu;
- Borba protiv nejednakosti zasnovanih na geografskim i razlikama po tipu kompanije – tipu i veličine kompanije (pristup kreditima, inovacijama, podrška razvoju vještina i upravljanja), MNC i lanca globalne dostave, investicija/koncentracija direktnih stranih ulaganja u grupama, regionalne neusaglašenosti, razlika između država;
- Olakšavanje i promocija klimatskih promjena, ozelenjavanje ekonomije i održive strategije, inicijative zasnovane na zajednicama;
- Poboljšanje politike zaštite zdravlja na radu i učešće radnika kroz stabiliziranje mreža sindikalnih eksperata za zaštitu zdravlja na radu; i
- Izjednačavanje režima djelovanja učesnika u ekonomskim tokovima – borba protiv nejednakosti i korupcije / (politika) zarobljavanja države.

IV. Očuvanje radničkih i socijalnih prava, istinskog socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja – instrumenata za korekciju tržišta, ne za nadmetanje

28. Utjecaj krize i pritisak suverenoeg duga pojačani dejstvima štednje omogućili su vladama, poslodavačkim organizacijama i drugim vanjskim učesnicima, npr. "Trojki", Američkoj trgovačkoj komori ili posebnim strukturama stranih investitora jedinstvenu priliku da umanje ili ukinu nizove utvrđenih radničkih i socijalnih prava, da razbiju na dijelove ili unište nivoe kolektivnog pregovaranja gdje oni postoje – sektorske, nacionalne. Ovaj opšti trend se zauzvrat koristio da spriječi i okrene u suprotan smjer mogućnosti za djelotvornu konsolidaciju ovih sistema koji se i dalje razvijaju, naročito u nekim državama Istočne Evrope.
29. Ekonomske i perspektive zapošljavanja u narednim godinama ukazuju na uglavnom neprijateljsko okruženje za socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje. Obnova struktura, pozitivne dinamike i zaustavljanje trendova nejednakosti zahtijevaće veću mobilizaciju sindikalnih potencijala, a naročito djelotvorne napore usmjerene na organiziranje.
30. Obnova pristupa "fleksigurnosti" za rješavanje krize zapošljavanja u EU zajedno sa preporukama Evropskog semestra i "boljeg upravljanja" u okviru Evropske komisije nastaviće da vrše snažan pritisak na ograničavanje/"zatvaranje" obima radnih i socijalnih prava i uloge i djelotvornosti kolektivnog pregovaranja. Ovo će biti neki od prvih ciljeva obnove očekivanih pregovora za članstvo UK u EU. Koliko će se postiće dejstvom koncentričnih krugova ostaje da se vidi.
31. Evropska komisija je već izašla sa formalnom izjavom o važnosti socijalnog dijaloga u novim politikama ekonomskog upravljanja i insistira na uključenosti socijalnih partnera u političkim procesima s početkom godišnjeg ciklusa revizije. Ipak, ovi prijedlozi se prvenstveno koriste da osiguraju podršku socijalnih partnera i legitimitet analize i preporuka Komisije, te za osiguranje dovoljnog konsenzusa javnosti u vezi ovih pitanja. Ovakva razmišljanja i ideje EU mogu se lako preliti preko granica u ostatak Evrope, gdje se drugi sistemi upravljanja već kreću u sličnom smjeru.
32. S tim u vezi, PERV i zainteresirane organizacije planiraju aktivnosti na
- Jačanju zaštite postojećih dogovora i mogućnosti unapređenja u narednom periodu – stalne saradnje i zajedničkih akcija sa Pravnim odjelom i Odjelom za ljudska i sindikalna prava MKS-a, EKS/ETUI i Radničkom grupom i ACTRAV-om pri MOR-u.
 - Održavanju mreža sindikalnih eksperata za pravne, ekonomske, radne odnose kako bi se stalno nadograđivali i širili kapaciteti organizacija za izradu strategija u ovoj oblasti i olakšala njihova provedba.

- Organiziranju specijalnih događaja u državama sa sličnim problemima kao odgovor na događaje koji se dešavaju na terenu.
- Komunikaciji informacija i suočavanja sa pokušajima da se izbore sa antiradnim uslovima u okviru IFI programa spašavanja ili stabilizacije.

V. Organiziranje i unapređenje organiziranja – put ka stvarnoj snazi

33. Uz nekoliko izuzetaka, sindikati u Evropi nastavljaju da gube članstvo, a veliki broj sindikata ima poteškoće da krenu u aktivne organizacione aktivnosti. U isto vrijeme, opet uz nekoliko izuzetaka, sindikati se suočavaju sa lošom percepcijom u javnosti i gubitkom povjerenja u društvima, naročito u državama koje provode EU-ECB-MMF programe. PERV može olakšati napore za organiziranje putem

- Praćenja aktivnosti organiziranja u pojedinačnim članicama i širenja iskustava kroz cijeli region;
- Razvoja djelotvornih kanala komunikacije unutar organizacija i među radnicima/zajednicama i zajedničkih akcija – obuke sa Organizacionom akademijom MKS-a, gdje to uslovi dozvoljavaju, naročito s ciljem privlačenja radnica i mladih radnika u sindikate;
- Napora usmjerenih na obnovu i promociju radničkih prava, kolektivnog pregovaranja i socijalnog dijaloga kako bi se olakšalo širenje osnovice za organizaciju novih radnika; i
- Rada sa mladim ljudima u sistemu obrazovanja čime se stvara percepcija u društvu i svijetu da djelovanje sindikata odgovara interesima kolektivnih aktivnosti i stvarne uloge sindikata u društvu.

34. Saradnja sa organizacijama koje osiguravaju finansijsku podršku sindikatima, npr. MOR/ACTRAV, FES i nacionalnim organizacijama za podršku solidarnosti (SSO) mora se nastaviti duž dobro uspostavljenih modela zajedničkog planiranja i djelovanja. Opšti trend smanjenja dostupnih resursa za sindikalne aktivnosti u proteklim godinama će se vjerovatno nastaviti, tako da podrška ovih partnera može samo dobiti na važnosti. PERV mora održavati razvojne projekte i projekte jačanja vještina u članicama kako bi se razvili autonomni kanali za borbu protiv postojećih i propuštenih mogućnosti za finansiranje njihovih inicijativa.